

Lausunto hallituksen esitysluonnoksesta eräitä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtäviä koskevan lainsäädännön muuttamiseksi

Asianumero: VN/6791/2026

Lausunnon antaja: Rovaniemen kaupungin työllisyyspalvelut

1. Nykytila ja sen arviointi

Rovaniemen kaupungin työllisyyspalveluiden näkemyksen mukaan työvoimapalveluiden järjestämisvastuun siirtyminen kunnille on muuttanut olennaisesti valtion ja työvoimaviranomaisten välistä työnjakoa. Tässä tilanteessa on täysin perusteltua arvioida Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen (KEHA-keskuksen) tehtäviä ja niiden tarkoituksenmukaisuutta uudessa toimintaympäristössä.

Esityksessä tunnistetut päällekkäisyydet KEHA-keskuksen ja työvoimaviranomaisten välillä ovat osin todellisia, mutta samalla on huomioitava, että työvoimapalvelujärjestelmä on edelleen muutosvaiheessa. Työvoimaviranomaiset hyödyntävät edelleen valtakunnallista juridista, toiminnallista ja kehittämiseen liittyvää tukea. Erityisen tärkeää on tunnistaa tämä tuen tarve myös jatkossa erityisesti pienten ja keskisuurten työllisyysalueiden osalta.

Tulevia muutoksia valmisteltaessa ja säästöpotentiaalia pohdittaessa tulee ottaa huomioon myös valtiolta työllisyysalueille siirtyvien tehtävien ja vastuualueiden riittävää resurssointi. KEHA-keskukselta lakkautettavaksi esitettävät tehtävät tulee hoitaa myös jatkossa ja niiden asianmukainen resurssointi tulee varmistaa.

Tehtävänmuutokset ja vastuun uudelleenjaot tulee kompensoida kunnille täysimääräisesti.

Nykytilan arvioinnissa on aiheellista tarkastella tarkemmin myös mahdollisia vaikutuksia työvoimaviranomaisten yhdenvertaiseen toimintaedellytyksiin eri puolilla Suomea.

2. Tavoitteet

Rovaniemen kaupungin työllisyyspalvelut pitää esityksen tavoitteita pääosin kannatettavina.

Työnjaon selkeyttäminen, päällekkäisyyksien vähentäminen sekä KEHA-keskuksen voimavarojen kohdentaminen sen ydintehtäviin ovat perusteltuja tavoitteita. Erityisesti tiedolla johtamisen, tietojärjestelmien ja digitaalisten palveluiden kehittämisen vahvistaminen tukee koko työvoimapalvelujärjestelmän toimintaa.

Tavoitteiden toteuttamisessa tulee kuitenkin huolehtia siitä, ettei työvoimaviranomaisten käytössä oleva asiantuntijatuki heikkene eikä vastuita siirry tosiasiallisesti kunnille ilman riittäviä tukirakenteita ja taloudellista kompensaatiota.

3. Ehdotukset ja niiden vaikutukset

Rovaniemen kaupungin työllisyyspalvelut arvioi, että ehdotukset voivat selkeyttää viranomaisten välistä vastuunjakoa ja mahdollistaa KEHA-keskuksen keskittymisen strategisesti merkittäviin tehtäviin.

Samalla esitetyillä muutoksilla voi olla vaikutuksia työvoimaviranomaisten käytettävissä olevaan asiantuntijatukeen. Oikeudellisen tuen, osaamisen kehittämisen tuen sekä monialaisen palvelun tuen poistumisen vaikutukset tulee arvioida huolellisesti. Pienemmillä ja keskisuurilla työllisyysalueilla ei välttämättä ole mahdollisuutta ylläpitää vastaavaa erityisasiantuntemusta omissa organisaatioissaan.

Kansainvälisen rekrytoinnin tehtävien uudelleenjärjestelyssä on tärkeää varmistaa, että palveluketjut säilyvät työnantajien näkökulmasta selkeinä ja että alueelliset työvoimatarpeet ja erityispiirteet huomioidaan myös tulevaisuudessa.

4. Muut toteuttamisvaihtoehdot

Rovaniemen kaupungin työllisyyspalvelut katsoo, että kaikkien tukitehtävien lakkauttamisen sijaan olisi ollut mahdollista arvioida myös vaihtoehtoja, jossa osa valtakunnallisista asiantuntijapalveluista säilytetään kevennettyinä tai verkostomaisina palveluina.

Erityisesti oikeudellisen neuvonnan, monialaisten palveluiden kehittämisen sekä työvoimaviranomaisten yhteisten toimintamallien tukemisen osalta olisi syytä harkita valtakunnallisen koordinoinnin säilyttämistä.

5. Lakiehdotukset ja niitä koskevat säännöskohtaiset perustelut

a. Laki elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain 13 §:n muuttamisesta

Rovaniemen kaupungin työllisyyspalvelut pitää KEHA-keskuksen tehtävien tarkentamista ja keskittymistä ydintehtäviin lähtökohtaisesti perusteltuna.

Lakimuutoksen toimeenpanossa tulee kuitenkin varmistaa, että työvoimaviranomaisille tarjolla olevat tukipalvelut eivät heikkene tavalla, joka vaarantaa palveluiden yhdenmukaisen toteutumisen valtakunnallisesti.

b. Laki työllistymisen monialaisesta edistämisestä annetun lain 17 ja 18 §:n kumoamisesta

Monialaisten palveluiden merkitys on kasvanut erityisesti niiden asiakkaiden osalta, jotka tarvitsevat samanaikaisesti työllisyys-, sosiaali-, terveys- tai kuntoutuspalveluita.

Rovaniemen kaupungin työllisyyspalvelut korostaa, että mahdollisista lakimuutoksista huolimatta monialaisen yhteistyön kehittämiseksi tulee säilyttää valtakunnallinen tuki ja koordinointi. Erityisesti tarvitaan eri ministeriöiden välisen yhteistyön ja yhteisten tavoitteiden edistämistä. Työllisyysalueet eivät voi yksin ratkaista hyvinvointialueiden resurssihaasteita tai vaikuttaa priorisoitaviin asioihin. Tämän asiakasryhmän palvelut ovat kuitenkin kunnille myös taloudellisesta näkökulmasta erittäin tärkeitä (työttömyysturvavastuut) ja siksi tarvitaan ylimmän tason riittävää ohjausta ja sitouttamista monialaiseen yhteispalveluun.

c. Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain muuttamisesta

Lakimuutosten tulee tukea työvoimaviranomaisten mahdollisuuksia toteuttaa lakisääteisiä tehtäviään tehokkaasti ja asiakaslähtöisesti.

Erityistä huomiota tulee kiinnittää siihen, että tiedonvaihto, ohjaus sekä kansalliset toimintamallit säilyvät toimivina myös organisaatiomuutosten jälkeen.

6. Lakia alemman asteinen sääntely

Rovaniemen kaupungin työllisyyspalveluilla ei ole erityisiä huomioita lakia alemman asteisesta sääntelystä.

Mikäli asetuksilla tai määräyksillä tarkennetaan toimijoiden välisiä vastuita, niiden valmistelussa tulee kuulla työvoimaviranomaisia sekä huomioida alueiden erilaiset toimintaympäristöt.

7. Voimaantulo

Voimaantulossa tulee varmistaa riittävät siirtymäajat sekä muutosten hallittu käyttöönotto.

Työllisyysalueet ovat edelleen uuden järjestelmän käyttöönottovaiheessa, minkä vuoksi samanaikaiset rakenteelliset muutokset voivat lisätä hallinnollista kuormitusta. Käytännön toimeenpanon tueksi tarvitaan selkeät ohjeistukset ja riittävä tiedottaminen.

8. Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Rovaniemen kaupungin työllisyyspalveluilla ei ole huomautettavaa esityksen perustuslaillisista arvioista tai ehdotetusta säätämisjärjestyksestä.

9. Muuta

Rovaniemen kaupungin työllisyyspalvelut pitää tärkeänä, että työvoimapalvelujärjestelmän kehittämisessä jatketaan aktiivista vuoropuhelua valtion, työvoimaviranomaisten, koulutusorganisaatioiden ja elinkeinoelämän välillä.

Koska nämä KEHA-keskuksen tehtävät eivät siirtyneet liikkeenluovutuksella TE-palvelu uudistuksessa kuntiin, on tärkeää että nämä uudet tehtävät kompensoidaan kunnille

täysimääräisesti. Muuten herää kysymys, että miksi tehtävät siirretään vasta tässä vaiheessa kunnille.

Esityksen toimeenpanon vaikutuksia työvoimaviranomaisten toimintaan, palveluiden laatuun sekä asiakkaiden yhdenvertaisuuteen tulee seurata järjestelmällisesti ja tarvittaessa arvioida uudelleen muutosten vaikutuksia muutaman vuoden kuluttua niiden voimaantulosta.

Rovaniemen kaupungin työllisyyspalvelut

Sanna Mäensivu

Palvelualuepäällikkö